Ida Nyman.

OMIN Käsin

N:o 2 • 1939

Ulsterin kaava: AEL 12.
Saatavissa koot 40, 42, 44.
Kaavojen hinta 15:—.

Käsineistä tarkemmin sivulla 12.

OMIN Käsin
KOTILIEDEN KÄSITYÖLEHTI
N:o 2 2. VUOSIKERTA MAALISKUUN 20. P:NÄ
1939

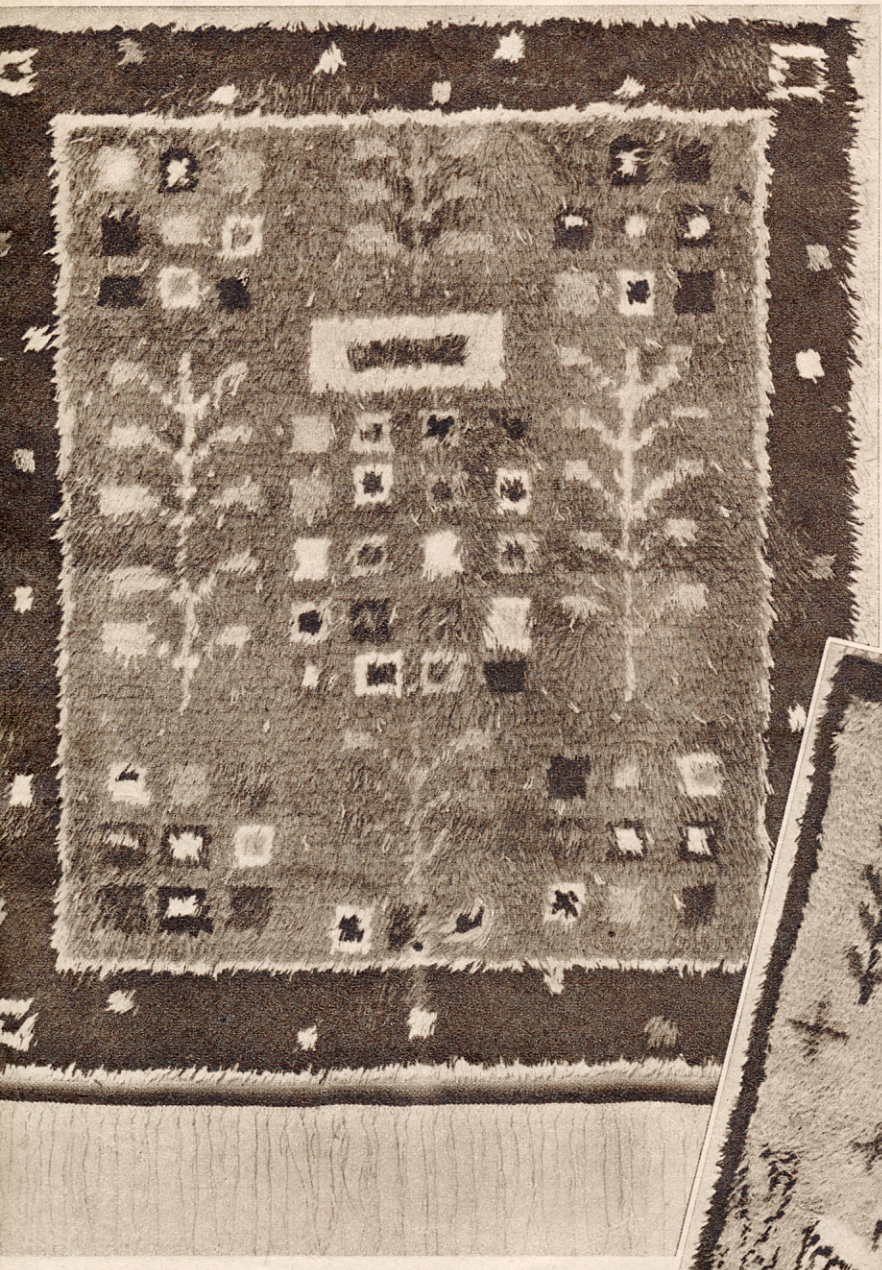

RYIJYN-*mallimme*

Viola Grästen: **»Tuulen viemää».** Enää ei tarvitse jäljentää vanhoja ryijyjä, kun meillä on uusia suomalaisia malleja, jotka ovat vanhojen veroisia, mutta oman aikamme luomuksia. Kaunis punapohjainen, tummanruskeareunainen ryijy. Kuviovärein valkoinen, sininen, kellertävä ja harmaan vihreä. Koko 110 x 130 cm. Malli ja nukkalangat 320:—. Ommeltavan ainekset 385:—.

Toini Nyström: **»Enkeleitä».** Vaalean kellertävää ja harmaata on pohja tässä enkeliaiheisessa ryijyssä. Kuvioiden väritkin ovat vaaleita, valkoista, vaalean vihreää, punertavan ruskeaa ja harmaata. Koko 113 x 160 cm. Malli ja langat 385:—. Ommeltavan ainekset 457:—.

● Kaikkien Omin Käsin-lehdessä esitettyjen käsitöiden tilausosoite on Kotilieden Aitta, Bulevardi 12, Helsinki. Tilatut työt toimitetaan sieltä perille postiennakkona, ja hintoihin lisätään lähetyskulut. Poikkeuksen tekevät pikapalveluna lähetettäväksi ilmoitetut työt, joista tarkemmin takakannessa.

alustaksi voi pöydän verhota varta vasten sopivalla ristiliinalla! Tämä on myös niitä lahjaesineitä, joista nuori äiti iloitsee enemmän kuin yhdennestätoista lahjanutusta! — Seinälle pöydän taakse siirrämme jonkin sopivan taideteoksen. Niin, vielä tarvitaan pieni, ohut liina, jolla pappi kuivaa lapsen pään, ja sitten pitäisi jo kaiken olla valmiina. Muistakaamme vain sytyttää kynttilät, kun lasta mennään noutamaan sisään.

Toini Nyström: **Kastepöydän liina.** *Valmistettu valkoisesta voilekankaasta. Etureunaa koristaa reikäompeleilla reunustettu koristeraita, jonka keskellä on valkoisella ja keltaisella ommeltu risti ja sen molemmin puolin kukkakuvioita ja lähtiä. Reunassa leveä päärme. Liina on kokonaisuudessaan läpikuultavan kevyt ja siro. Koko 67 × 84 cm. Aloitettuna lankoineen 50: —.*

Toini Nyström: Kastemekko **»Eeva».** *Mekko on ommeltu valkoisesta voilekankaasta, sisustettu valkoisella satiinilla. Pitkä ja leveä hame on ylhäältä yhdistetty tiheään poimuttamalla kaarrokkeeseen. Hihat on poimuteltu olkapäiltä sekä hihansuista. Kaarroke on täyteen kirjottu valkoisella helmilangalla. Pienokaisen kastepuvun äiti tavallisesti säilyttää ja siinä kastetaan perheen kaikki lapset. Näin syntyy perheen yhteinen muistoesine, jonka arvokkuutta kastettaville heidän aikuisiksi tultuaan lisää, että heidän kunkin nimi ja päivämäärä on siihen kirjottu. Sen voi suorittaa joko kaarrokkeessa oleviin rautuihin tai hameen päärmeen yläpuolelle. Aloitettuna lankoineen ilman sisuspukua 85: —, sisuspukuineen 125: —.*

Ristiäisten puitteet

Ristiäiset vietetään yleensä vaatimattomin menoin ja usein niihin kutsutaan vain kaikkein läheisimmät. Silti juuri niistä saattaa muodostua mitä tunnelmallisin perhejuhla — tietysti juhlan keskipisteen ansiosta, jonka ympärille keskittyy elämän kaikkein sydämellisin ja herkin runollisuus. Pienen lapsen lähellä ovat sekä hymy että kyynel herkässä.

Ristiäisiä, kuten kaikkia tärkeitä juhlia, pitäisi valmistella huolella. Kaikkein ensin tietysti huolehdimme asusta, jossa lapsi tuodaan kasteelle, ristimekosta. Isoäidin mieluisiin velvollisuuksiin kuuluu huolehtia tämän hankkimisesta. Jos nuorella äidillä ei ole enää heitä tukenaan, tai jos he eivät voisi enää voimiensa tai muun seikan takia pitää kiinni tästä oikeudestaan, niin lähimmältä ystävättäreltään nuori äiti varmaan mielellään ottaa sen vastaan. Itsellään hänellä ehkei ole aikaa hankintoihin. Äiti on yleensä kodin juhlien sydän ja niiden luonnollinen järjestäjä; mutta nyt juuri hän jos koskaan kaipaa tukea ja ymmärtämystä ja itse pientä juhlintaa. Ottakaamme siis rohkeasti selvää, onko hyvällä ystävällämme ristiäisjuhlan tarvikkeita, ja jos ei, niin pyytäkäämme lupaa huolehtia niistä. Hän tulee aina muistamaan, että olemme juuri nyt ehtinyt ajatella häntä ja hänen pikkuistaan.

Esikoisen ristimekko tavallisesti kulkee lapselta toiselle, ehkä vielä polven vaihtuessakin eteenpäin. Siitä voimme siis tehdä oikean perhekalleuden, vieläpä sukukalleuden, jos haluamme. Tällöin siihen välttämättä pitää kirjoa kaikkien siinä ristittyjen nimet ja ristinpäivät. Kuinka arvokas sellainen mekko on sadan vuoden perästä! Meidän on muistettava panna alkuun traditioita, sillä meistäkin tulee joskus kanta-äitejä!

Eivätkö pikkulapset aina vie väkisinkin ajatuksia pitkin hyppäyksin tulevaisuuteen! Mutta palatkaamme nykyisyyteen; nyt tarvitsemme vielä paikan, jossa juhlallinen toimitus tapahtuu. Luultavasti täytyy vähän siirrellä huonekaluja. Huoneen perälle tai muulle keskeisimmälle paikalle asetamme pienen pöydän, joka saa palvella alttarina. Kastemaljaksi soveltuu parhaiten lasi tai kristalli; kynttilät, oli päivän- tai vuodenaika mikä tahansa, korostavat tunnelmaa, ja tietysti kukat. Kuinka hauskaa on, jos näiden

PIKKUTÖITÄ

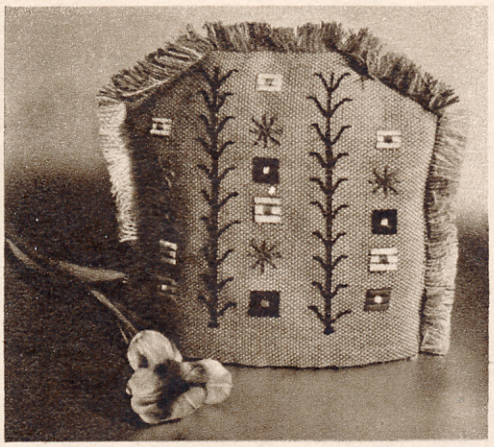

Yllä: Viola Grästen: pannumyssy **»Kullanmuru»**. *Kellertävän punaiselle, karkealle villakankaalle kirjottu tummanruskealla, punaisella, valkoisella ja vaaleansinisellä villalangalla. Ympäriinsä kankaasta purelut hapsut. Aloitettuna lankoineen 65: —.*

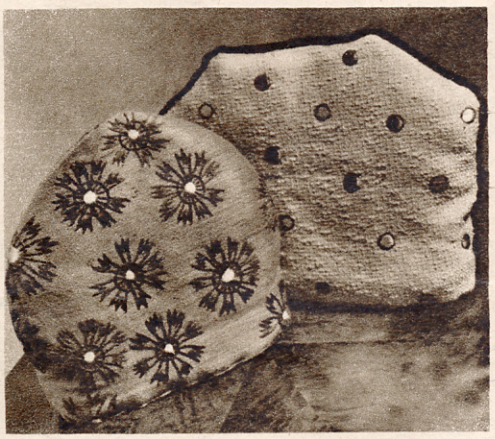

Yllä kaksi pannumyssyä. Viola Grästen: **»Kupla»**. *Aivan valkoinen, karheapintainen, kolikutoinen kangas on somistettu kirkasvärisillä palloilla, joissa esiintyvät kirkkaan sininen ja punainen sekä valkoinen tummanruskealla reunustettuna. Myssyn ympäri kierlää tummanruskea reunus. Aloitettuna lankoineen 70: —.*

Lea Vehmanen: **»Ruiskukka»**. *Punertavalle pellavaiselle pohjakankaalle on kirkkaan siniset kukkaset ommeltu varsipistoin helmilangalla. Kukkien keskustat valkoiset. Aloitettuna lankoineen 75: —.*

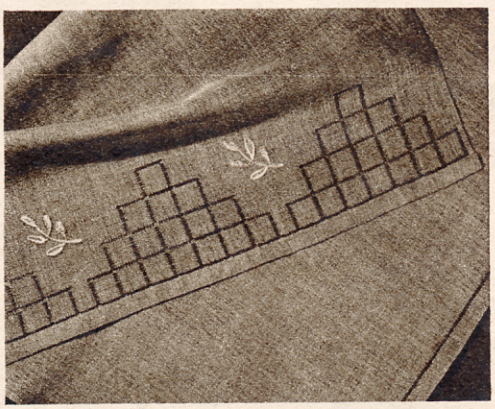

Pyyhintiinapeite **»Laura»**. *Tummalle pellavakankaalle on kirjottu reikäompelua ja lehtikuvioita. Koko 68 × 100 cm. Aloitettuna lankoineen 52: —.*

Oik. iso kuva: huonekalukangas **»Kullervo»**. *8-vartinen pellavaloimeen kudottu ruskeankellertävällä villa- ja villarosolangalla sekä kapea raita vihertävällä kiiltolangalla. Sopiva sekä nykyaikaisiin että tyylikalustoihin. Työohje 20: —. Ainekset 1 m²:lle 105: —.*

Vas. kuvassa kustavilaistyylisen kaluston tuolit, joihin Kotiliesi välittää piirustuksia. Koko kalustosta kuvia ja tarkemmat tiedot n:ossa 6 viime vuonna.

Huonekalukangas **»Koto»** *(vas. alla). Harmaan vihertävä villainen rosolanka on tämän huonekalukankaan pohjakuteena. Raitojen kuvioinnin muodostaa valkoinen pellavalanka. Työohje 20: —. Ainekset 1 m²:lle: 105:*

Oik. huonekalukangas **»Virpi»**. *Pellavaloimeen kudottu kokonaan kuviollinen kangas, pohjavärinä valkoinen villalanka ja kuviovärinä melkein musta pellavalanka. Tarjolla värit:*

vaal. kellertävä pohja, musta kuvio,
» punertava » » »
» sininen » » »
» keltainen » valkoinen »

Ainekset 1 m²:lle: 90: —. Työohje 20: —.

●

»Virpistä» oikealle huonekalukangas **»Anneli»**. *Harmaanvalkoisella ja tummanruskealla villalangalla pellavaloimeen kudottu raidallinen huonekalukangas. Työohje 20: —. Langat 1 m²:lle 90: —.*

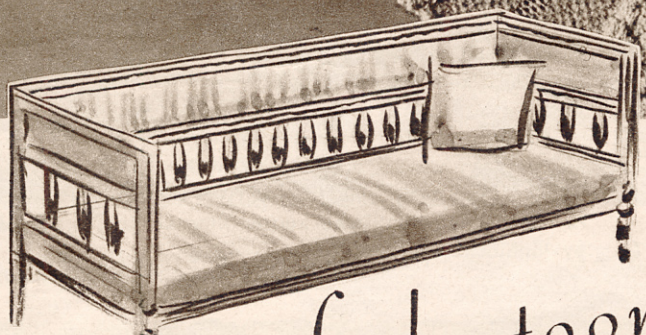

Salin kalustoon uusi päällinen

Kuinka vaikea onkaan löytää sopivaa päällistä vanhoihin tyylikalustoihin, sen tietää jokainen etsimään joutunut. Monen lukijamme lausuma toivomus täyttyy nyt, kun voimme esittää oheiset kangasmallit. Ne on erikoisesti suunniteltu talonpoikaisrokokoo- sekä kustavilaistyylisiä huonekaluja varten. Kumpaakin on meidän maassamme erikoisen paljon. Kankaat ovat taiteilija Laila Karttusen suunnittelemat.

Nyt tekin, joilla on vanhoja huonekaluja vinnillä, ehkä innostutte korjauttamaan ne ja siirtämään kunniapaikoille? Esimerkiksi maalaissalien sisustamiseen ne ovat mitä kauneimpia huonekaluja.

Kotiliesi on myös jo aikaisemmin hankkinut piirustukset kustavilaistyyliseen kalustoon, joten nyt helposti voi teettää itselleen uudenkin kaluston.

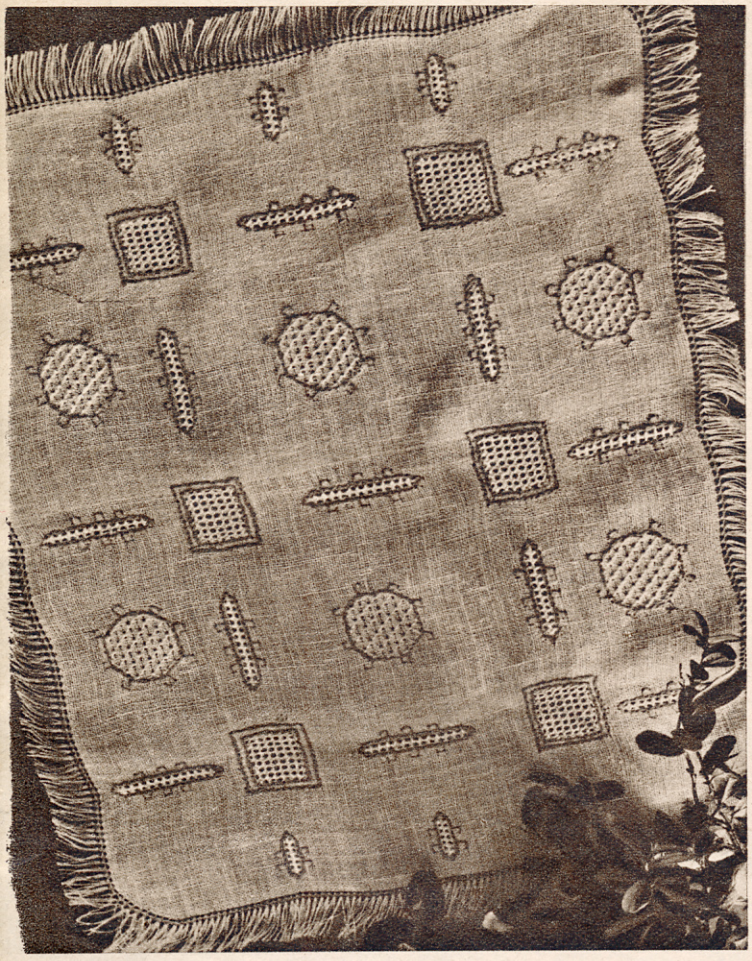

Kaunista vanhaa kirjontaamme

Osataan jo antaa arvoa erilaisten kutomatuotteitten, muidenkin kuin ryijyjen, kansanomaisuudelle ja tuodaan esiin uusia nykyään harvinaisiksi käyneitä kudoslajeja ja pyritään vanhojen suomalaisten kudoksien hengessä valmistamaan uusia esineitä nykykäytön tarpeiksi. Mutta kirjontakoristelussa kuljemme vielä melkein kokonaan vieraita latuja. Näyttää, kuin olisimme täysin tietämättömiä kansanomaisen kirjontamme olemassa olosta. Tuskin tunnemme länsisuomalaisia hienon hienoja reikäompeleilla koristettuja paitoja ja sulhasolkaimia, tyynyliinojen valkopunaisella kirjottuja raitoja ja lakanoiden taidokkaita ripsureunoja. Entä Karjalan naisten ompelemia lukemattomia pukukoristeita, sellaisia kuin Kannaksen päähineissä, esiliinoissa, paidoissa ym., ja Raja-Karjalan »käspaikkuja», joihin sen seudun naiset ovat »kirjoittaneet kirjoja» monenlaisilla tekotavoilla. Ompelemalla on koristettu vielä monin paikoin vuodepeitteinä käytettyjä vaippoja, rekipeitteitä ym. Nämä työtavat ovat paikoin säilyneet paikkakunnillaan ja niiden taitajia tapaa vieläkin, mutta harvoin nyt enää äiti opettaa taitoaan tyttärilleen, joten työtaitojen kulkeutuminen luonnollista tietään polvelta polvelle on vaarassa loppua. Olisimme huonoja perinteiden vaalijoita, jos antaisimme näiden taitojen unohtua, sillä niitä hyväksi käyttäen voimme tälläkin alalla saada aikaan omintakeista suomalaista, tarvitsematta aina kulkea vieraiden vanavedessä.

Omin Käsin lehti tahtoo omalta osaltaan auttaa näiden häviämässä olevien kansanomaisten kirjontataitojen uudelleen elvyttämistä tarjoamalla kansanomaisille tekotavoille sommiteltuja nykyaikaiseen käyttöön soveltuvia kirjontatöitä.

Tällä kertaa esitämme Viola Grästenin sommitteleman pienen liinan, jonka koristelu on punaisella ja mustalla tehtyä ruutuompelua eli luotoksittainompelua. Sitä on käytetty paljon Kannaksen päähineissä ja puvuissa sekä rajakarjalaisissa pyyhinliinoissa, ns. »käspaikuissa», joihin on kirjottu molempiin päihin leveitä »kirjoja». Ne on taitavasti ommeltu niin samanlaisiksi molemmin puolin, ettei tiedä, kumpi on oikea, kumpi nurja puoli. Tämän johdosta käytetäänkin paikoin tästä työtavasta sanontaa »kakspuoleiseksi kirjoitettu».

Samoja punaisia luotoksittain ommeltuja pistoja esiintyy toisessakin, »Kaisa»-nimisessä pikkuliinassa, vaikka pääasiallisin koristelu siinä onkin pohjaompelua, joka on myös vanha kansanomainen koristelutapa, esiintyen samoin kuin edellinenkin mm. rajakarjalaisissa pyyhinliinoissa.

Jokainen maa pyrkii nykyisin käsityön alalla pitämään yllä ja kehittämään juuri omia perinteitään, sikäli kuin niitä on. Tunnemmeko me omat mahdollisuutemme?

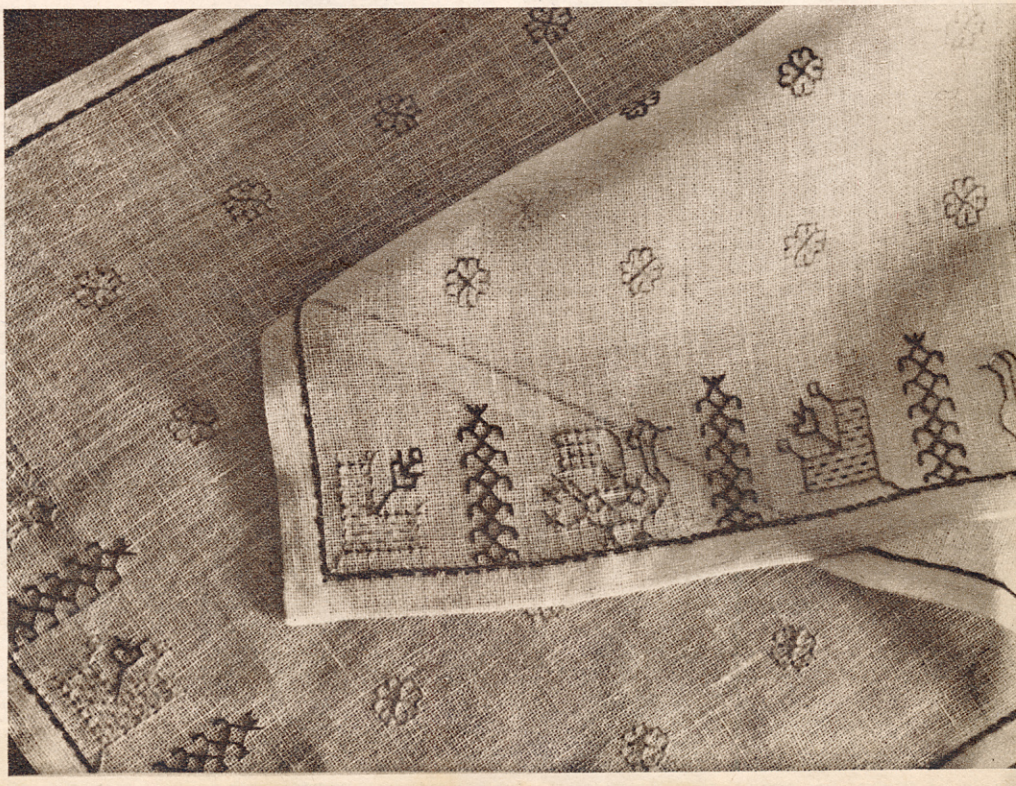

Yllä liina **»Kaisa»**.
Koko 31×40 cm.
Aloitettuna lankoineen 30: —.

Oik. liina **»Kirjolintu»**.
Koko 37×70 cm.
Aloitettuna lankoineen 40: —.

KAKSI UUTTA KAUNISTA LIINAA

Yllä Elina Sadeniemen liina **»Huntu».** *Leveät, vinosti asetetut polveilevat pitsiradat muodostavat neliön keskelle suurta pellavakankaista liinaa. Pitsiraitojen väliin on kirjottu valkoisella helmilangalla kukkaoksia, joissa on isompien pintojen täytteenä käytetty pohjaompelua. Reunassa on leveä pellavainen reunapitsi. Koko 145 × 145 cm.*

Aloitettuna lankoineen 175: —. Aloitettuna lankoineen (käsinnyplätyt pitsit) 410: —. Aloitettuna lankoineen, käsinnyplätyt pitsit kiinnitettynä 505: —.

Oik. Viola Grästenin liina ja myssy **»Jäätikkö».** *Pohjakangas on vaaleansininen täyspellavainen käsinkudottu. Ristikkoreikäompeleet ja raidat sekä pisteen on ommeltu valkoisella langalla. Reunassa on reikäommel ja leveä päärme. Koko 100 × 100 cm.*

Liina aloitettuna lankoineen 115: —. Myssy aloitettuna lankoineen 50: —.

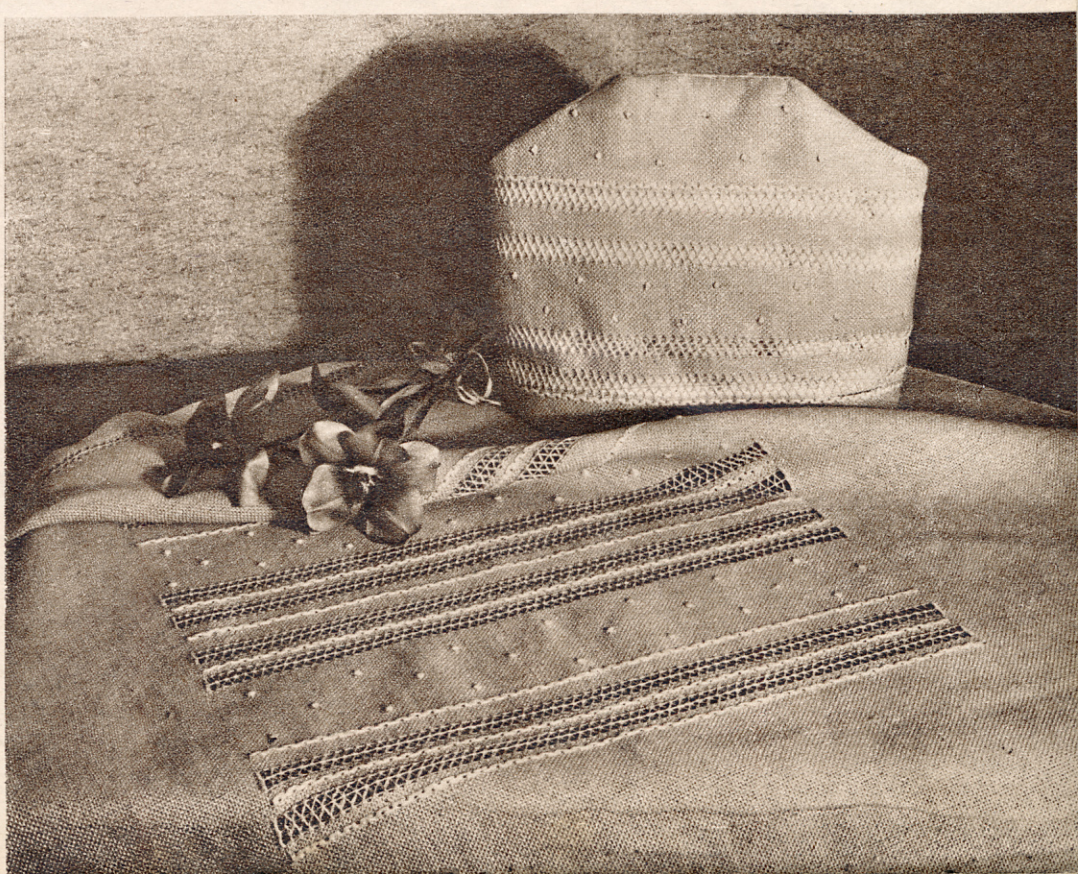

Viola Gråsten: Myssy **»Slalom»**. Valkoinen boiji-kankainen ruskean punaisella, valkoisella ja harmaalla koristettu piippamyssy. Nauhat ja tupsut valkoista villalankaa. Aloitettuna lankoineen 40:—.

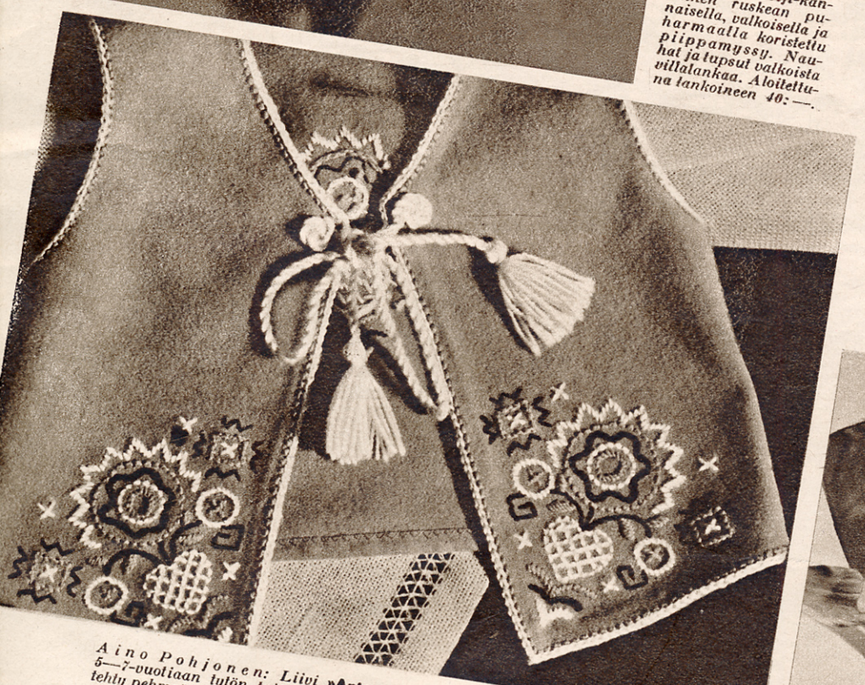

Aino Pohjonen: Liivi **»Antero»**. 5—7-vuotiaan työn tai pojan liivi on tehty pehmeästä kirkkaan sinisestä velouristä ja koristettu valkoisella, keltaisella ja mustalla villalangalla. Koristelua etukappaleiden helmassa ja kesketlä selkää. Aloitettuna lankoineen 48:—.

Oik. Aino Pohjonen: Esiliina **»Sinikka»**. Vaaleansinisestä voilesta tehty esiliina sirolne valkokirjailuineen on hieno ja naisellinen kotikäyttöön. Aloitettuna lankoineen: 45:—.

Vas. Elina Sadeniemi: Aamutakki **»Aurora»**. Mustasta silkkikankaasta valmistettu, napilla vyötäisiltä kiinnitettävä aamupuku on kirjottu harmaan kellertävällä silkkilangalla. Välitämme kankaan, johon on piirretty kaavat sekä kirjontamalli, joka myös on aloitettu. Hinta 145:—. Kaavojen numerot 40, 42 ja 44.

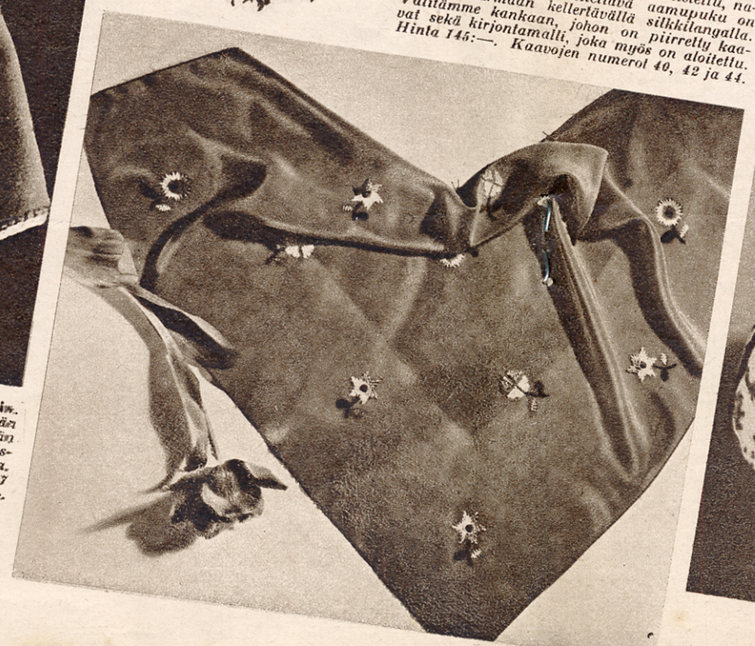

Elina Sadeniemi: Huivi **»Huviretki»**. Hieno kirjonnalla koristettu himmeän ruusunpunainen silkkihuivi, nykyään tin muodikas ulkoilupäähine. Koristelu valkoista, harmaata ja mustaa. Saatavana myös vihreänä. Koko 57 × 57 cm. Aloitettuna lankoineen: 38:—.

Kirjonta ULOTTUU PUKIMIIN

Nykyisin suositaan kirjontaa myös pukimien koristeena. Voimme välittää lukijoillemme muutamia muodikkaita vaatekappaleita, jotka nyt ovat kaikkien suosiossa, mutta joihin on paikoitellen vaikea hankkia aineksia. Jokainen näistä malleista on tunnetun taiteilijan piirtämä.

Lea Vehmanen: Lakki ja vyö. Valkoinen villakankainen retkeilylakki ja vyö. Molemmat kirjoitu sinisillä, punaisilla ja keltaisilla langoilla. Aloitettuna lankoineen 48:—.

Malli HKS 1. Kaavoja kool 38 ja 42. Hinta 12:—.

valkoisina, mitä herkimmistä väreistä aina tummiin vivahteisiin ja mustaan saakka. Kangasta varaamme pienikokoiseen lyhythihaiseen puseroon $1\frac{1}{4}$ m — pitkähihaiseen noin $1\frac{3}{4}$ m (kank. leveys 90—100 cm). Mallipuserot ovat leikkaukseltaan samanlaisia. Selkäkappale on aivan sileä ja niin pitkä olkapäältä, että ulottuu etupuolelle muodostaen kaarrokkeen tapaisen, jonka reunaan liittyy etukappale. Puseron helma jää hameen vyötärön alle, ja se varataan niin pitkäksi, ettei se sieltä sopimattomasti kohoa. Vyötäisten kohdalla on nauhakujapoimutus. — Kun pusero on leikattu kaavojen mukaan, lisäten saumanvarat, koristetaan etukappaleet. Molemmat mallimme ovat suoritukseltaan niin helpot, että vasta-alkajakin voi niiden ompelemista onnistuneesti kokeilla.

N:o 1. Koko koristelu muodostuu reikäommelruudutuksesta, ruuturaidat ovat $2\frac{1}{4}$ cm:n levyiset. Myös napituskaitale on samanlevyinen ja ommeltu kiinni hammasrivireikäompeleella. Langat reikäompeleita varten on vedettävä varovasti, kaikki raidat yhtä leveiksi ja niin, että puretuista langoista kulmakohdissa jää pienet päät. Huoliteltaessa kulmia napinläpi- tai punospistoin viedään ne pistojen alle, jotta kulmista tulisi siistit ja vahvat. Reikäompeleet ommellaan joko konesilkillä tai ohuella kiiltolangalla. Puun muotoisen koristeen ompelemiseen käytetään koristesilkkiä ja se ommellaan sidepistoin, toisen puolen ääriviivat varsipistoin; kaksi kaarevaa viivaa varsipistomuunnoksella (lanka jää vuorotellen vasemmalle ja oikealle).

N:o 2. Jos edellinen pusero vaatii tarkkaa käsinompelua, niin tämä sen sijaan panee ompelijansa koneompelutaidon koetukselle. Sitä koristavat $\frac{3}{4}$ cm:n levyiset vastalaskokset, joiden väliin jää kuitenkin noin $\frac{1}{4}$ cm. Väliryhmästä toiseen on $1\frac{1}{2}$ cm ja sen keskustaa koristaa hammasrivireikäommelraita. Napituskaitale on tässäkin kiinnitetty reikäompeleella, ja on paras taittaa se ensin ja siitä käsin alkaa laskostaminen sivulle päin. Ensin mitataan ompeleen kohta ja sitten laskoksen harjan kohta, merkitään ne nuppineuloin. Vedetään harjan kohdalle lankasuora nurjalta, taitetaan terävästi, mahdollisesti silitetään. Vedetään lankasuora ompeleen kohdalle oikealta, ja ommellaan tasaleveä laskos sitä pitkin, ellei ole tottumusta paininjalan leveyden mukaan ompelemaan tasaisesti. Tottumaton voi myös harsia laskoksen, mutta ei juuri ommeltavalta kohdalta. Jos kangas on hyvin ohutta, auttaa ja helpottaa ompelua silkkipaperin asettaminen ommeltavan

Kävelypuvun hienoin pusero

itse ommellen kaavojen avulla! Oletteko taitava koneen käyttäjä, joka saa nopeasti täsmällisiä, viivasuoria ompeleita, vai panetteko mieluummin vähän enemmän aikaa, kunhan saatte kirjoa käsin? Kummallekin on tässä oma mallinsa. • Kaavojen tilausosoite: Kotilieden osto-osaston konttori, Heikink. 3.

Alla kirjonlakoristeisen puseron lehtimalli 1/1-koossa. Valokuvasta ja ohjeesta selviää, millaisin pistoin se ommellaan.

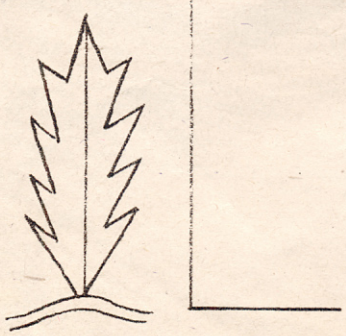

»Wieniläis-pusero» on aina kuosiltaan yksinkertainen ja asiallinen, mutta sen enemmän voi panna huolta sen edustan koristeluun konelaskoksin, reikäompelein, pitsein ym. — »Omin käsin», välähtää silloin mielessämme, on meidän sellainen valmistettava, jotta todella voisimme niin kallisarvoisen, sievän ja käytännöllisen puseron kerran omistaa.

Valitsemme kankaaksi hyvää ja arvokasta, pesunkestävää silkkipalttinaa, crêpe de chineä, georgettea tai muuta, joka todella ansaitsee käsityön arvon. Niitä myydään kaupoissa, paitsi

Malli HKS 2. Kaavoja kool 38 ja 42. Hinta 12:—.

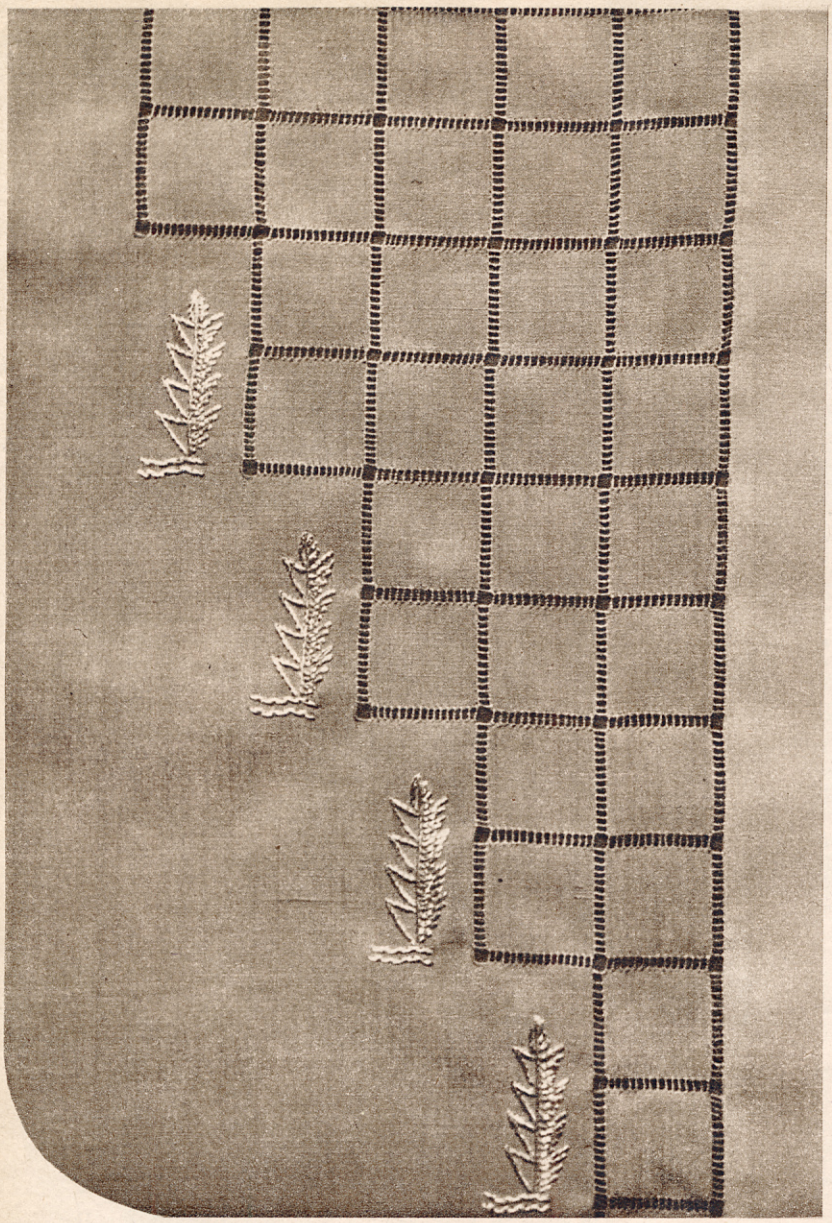

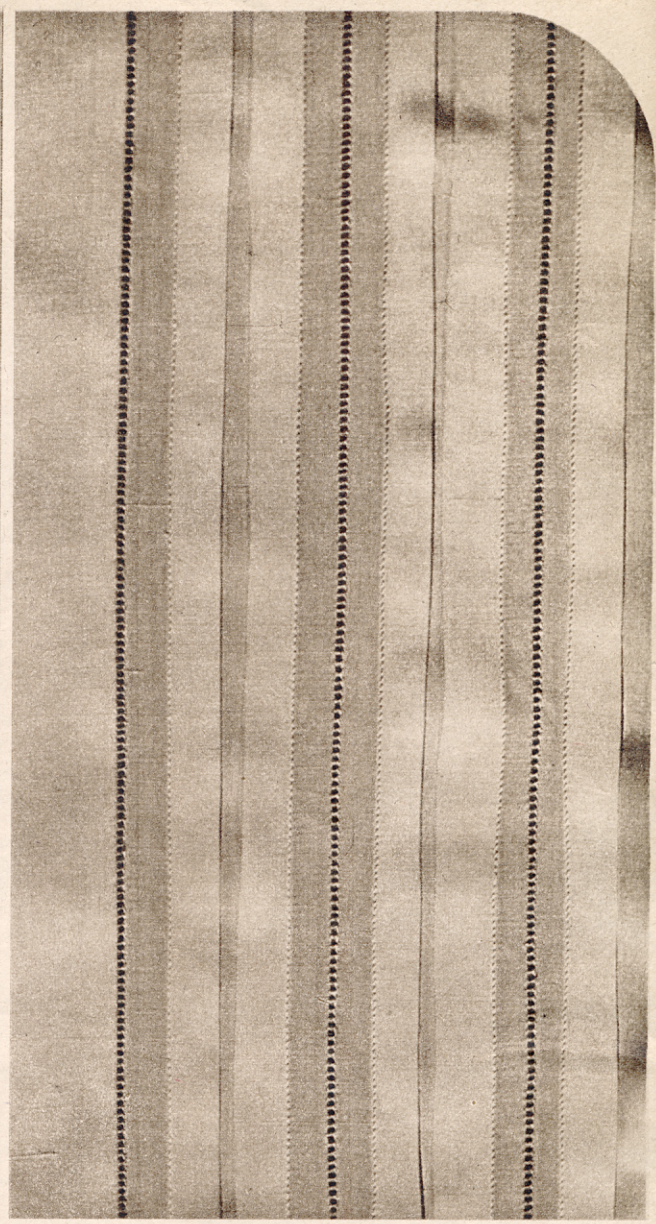

Yllä valokuvassa näkyy kummankin puseron koristelu lähikuvissa. Alla piirros nauhakujasta. Kuminauha päätlyy nappiin.

kohdan alle. — Kaavoihin on varattu tämän selostuksen mukaiset laskosvarat.

Puseron kokoaminen. — Etukappaleen yläreuna koristeesta lähtien poimutetaan sovitusta varten käsin. Harsitaan 3 pientä laskosta niskaan, harsitaan sivut. — Sovituksessa tarkastetaan: 1) onko selkäkappaletta ehkä syötettävä kaarrokkeen kohdalla, jotta hartioiden kohdalle muodostuu tarvittava väljyys, 2) onko etukappaleen asento tässä hyvä, 3) onko ompeleen muoto oikea. Huomioidaan puseron väljyys, jota muunnellaan sivusaumoista käsin. Tarkistetaan nauhakujan kohta. (Se on merkitty harsien leikkauksen yhteydessä.) — Sovituksen jälkeen korjataan virheet ja etukappaleiden poimutus suoritetaan koneella tikaten nurjalta 4—5 tikkausta noin 2 mm:n päähän toisistaan. Nurjan puolen langoista kiristetään poimut. — Hiha sovitetaan siten, että sen sauma joutuu 3 cm päähän sivusaumasta eteenpäin, korkein kohta olan korkeimmalle kohdalle, ja tämän kummallekin puolen syötetään hihaa, jos se on tavallinen hiha. Sovitetaan kaulus, joka on kaksinkertainen. — Saumanvarat siistitään huolellisesti joko pykä- tai yliluomispistoin. — Napinlävet ommellaan pituussuuntaan ja kulma ylhäällä kiinnitetään kauluksen alle pienen napin ja silmun avulla. Nauhakuja valmistetaan kuvan mukaan, kuminauhan kummassakin päässä silmu, joka kiinnitetään puserossa olevaan nappiin, molemmin puolin samanlaisesti. Näin voidaan nauha poistaa pesun ja silityksen ajaksi. Jotta kuminauha ei vetäisi puseroa alaosastaan auki, täytyy napituskaitaleessa sen kohdalla olla vielä nappikiinnitys. (Pienet helmiäisnapit.) Puseron helmassa kapea päärme. — Lyhyen hihan suuhun ommellaan leveä päärme, jotta se voidaan sievästi kääriä ylös. — Väljän pitkän hihan yläosassa on samanlainen konepoimutus kuin puseron etukappaleessa, sen alaosan poimutukseen liitetään ranneke, poimut runsaampina pienen halkion puolelle. Halkio on sievästi käsin päärmätty. Rannekkeen päät asettuvat vastakkain siten, että molemmissa päissä on napinlävet ja ne yhdistää toisiinsa kalvosinnapit tai 2 toisiinsa kiinniommeltua nappia.

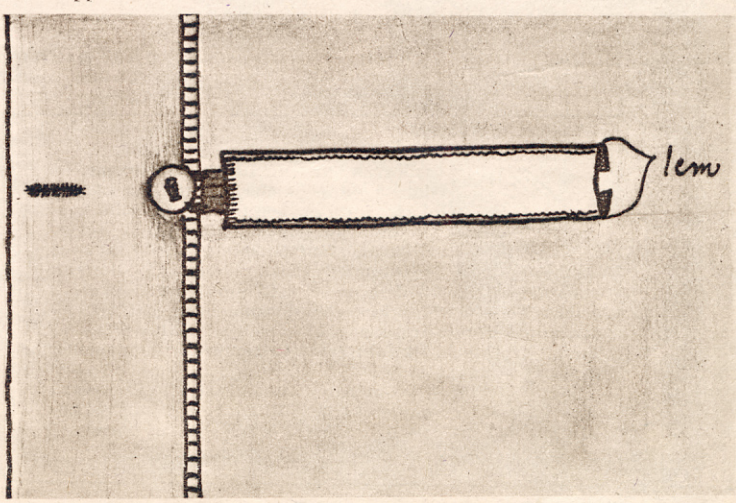

AEL 13. Kaavoja koot 40, 42, 46. Hinta 15:—.

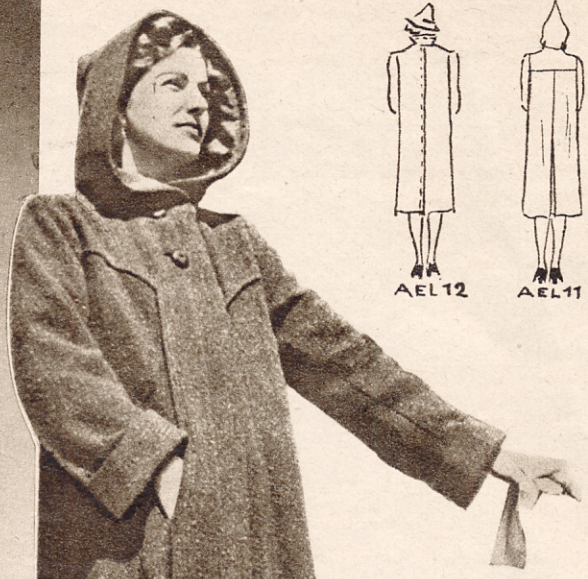

Vasemmalla AEL 11. Kaavoja koot 38, 40, 42. Hinta 15:—.

KUDOITTEKO *Ulsterikankaan?*

Omin Käsin-lehden viime numerossa esitimme ulsterikankaan, johon välitetään kudontaohje. Nyt seuraa malleja. Kaikkiin on saatavissa kaavoja, ja niiden tilaukset on osoitettava: Kotilieden osto-osasto, Heikink. 3.

Pikku tytön takkiin, johon oheisena pienoiskaavat, ei tietenkään välitetä muita kaavoja.

Kansikuvan uudenmalliset hansikkaat. — Säämiskä on pehmeää ja taipuisaa käsinenahkaa. Siitä on helppo itse ommella kaavojen mukaan leikkaamalla hienot kevähansikkaat. Esittämämme hansikkaat ovat vaaleanruskeaa ja tummanruskeaa säämiskää. Erikoisuus näissä hansikkaissa on se, että sormien välissä oleva nahka kiertää yhtäjaksoisena sormenpäiden ympäri, joten niihin ei muodostu ollenkaan helposti aukenevia saumoja. Hansikkaat kiinnitetään tummanruskeilla napeilla. Nahka ja kaavat 48:—.

Tilausosoite: Kotilieden Aitta, Bulevardi 12. Saatavana olevien kaavojen numerot 6 1/2 ja 7, näiden mukaan voi kukin omaan käteensä sovittamalla saada sopivan suuruiset.

PÄÄLLYSTAKKI 10-VUOTIAALLE TYTÖLLE.

Tottumattomankin on helppo suurentaa itselleen näistä pienoiskaavoista luonnollista kokoa olevat paperikaavat, kun seuraa ohjeita.

Selkäkappale. Piirretään selän keskiviiva, 78 sm, tätä vastaan kohtisuoraan alapisteestä oikealle, $36\frac{1}{2}$ sm, edelleen 14 sm. Tästä viimeisestä pisteestä ylös $5\frac{1}{2}$ sm.

Piirretään helmakaari, josta mitataan keskiselästä lähtien 9, 5, 10 ja 5 sm.

Keskiselkää myöten alhaalta käsin mitataan 46 sm.

Siitä oikealle kohtisuora $36\frac{1}{2}$ sm, josta erotetaan $6\frac{1}{2}$, $4\frac{1}{2}$, 9 ja $4\frac{1}{2}$ sm. Viimeksi saadusta pisteestä ylös 1 sm, piste B, joka yhdistetään suoralla pisteeseen A.

Nyt on saatu vastalaskoksen ylä- ja alapisteet, jotka yhdistetään kuten kuvassa.

Selän yläpisteestä piirretään kohtisuora oikealle, josta mitataan $5^1/_2$ ja 11 sm.

Viimeksi saadusta pisteestä taas alas kohtisuora, josta erotetaan 5, 6 (tästä vasemmalle $1^1/_2$) ja 5 sm (vasemmalle 1).

Vyötäisviivan sivummaisesta pisteestä kohtisuora ylös, 14 sm (tästä vasemmalle 2) ja 4 sm. Siitä vasemmalle 8 ja $4^1/_2$ sm. Jälleen alas 7 sm.

Kuvan osoittamalla tavalla piirretään nyt selkäkappaleen kaikki viivat.

Etukappaleen alamme myös keskiviivasta, jonka pituus on 75 sm.

Yläosasta erotetaan 27 sm, josta kohtisuora oikealle, 8 sm, ja vasemmalle 22 sm.

Ylimmästä, eli kaulan keskipisteestä kohtisuora oikealle 10 sm, (siitä ylös $2^1/_2$ sm) ja vasemmalle 6 (tästä ylös 7 sm) 3, (ylös $6^1/_2$, alas 12 sm), 5 ja 8. Tästä vyötäisten sivupisteen kautta suora alas.

Vyötäisistä helmaan $46^1/_2$ sm. Vyötäisistä ylös 11 (tästä vasemmalle $1^1/_2$) ja 6 (tästä oikealle $4^1/_2$ sm).

Piirretään yläosan kaaret ja rintalaskos.

Helmassa keskiviivan alapisteestä oikealle 11 sm. Sivuviivan alapisteestä vasemmalle 9 sm.

Piirretään ääriviivat.

Hihan päällisosa. Piirretään suorakaide $15^1/_2 \times 53$, jonka yläreunaa jatketaan vasemmalle $11^1/_2$ sm, siitä alas kohtisuora $7^1/_2$ sm.

Oikeasta alakulmasta ylös $2^1/_2$, tästä vasemmalle $1^1/_2$ sm.

Oikeasta yläkulmasta alas $14^1/_2$ sm.

Vasemmasta alakulmasta ylös 23 sm, josta oikealle 13, vasemmalle $6^1/_2$ sm

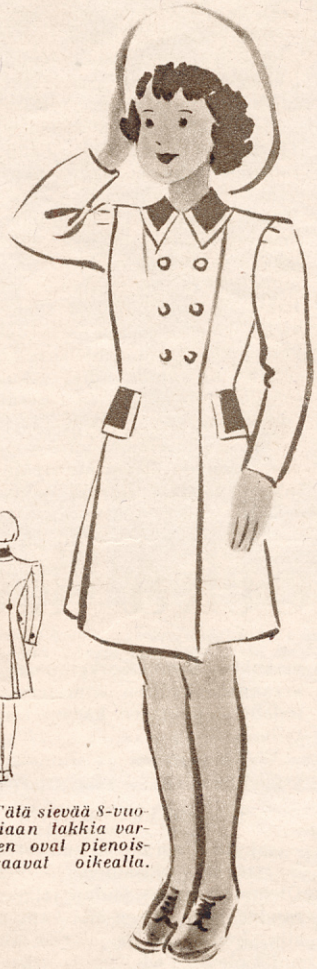

Tätä sievää 8-vuotiaan takkia varten oval pienoiskaavat oikealla.

Yllä AEL 14. Kaavoja koot 42, 44, 48. Hinta 15: —.

Yhdistetään saadut pisteet ja piirretään kaunis hihankaari, josta vasemmalta alkaen erotetaan 6 sm; 2 sm sisäänottoa varten ja sisäänottojen väleihin 4 sm. Sisäänottojen pituus on 5 sm.

Hihan alaosa. Suorakaide, $12^1/_2 \times 43$. Oikeasta alakulmasta vasemmalle $5^1/_2$, ylös 20 sm.

Oikeasta yläkulmasta vasemmalle $1^1/_2$ sm.

Vasemmasta yläkulmasta alas 5 sm, siitä oikealle $1^1/_2$ sm.

Yhdistetään pisteet kauniisti.

Kaulus piirretään $20 \times 20^1/_2$ sm neliöön. Etukäänteiden kaava saadaan leikkaamalla kuvan osoittama pala etukappaleen mukaan.

Kun kangas otetaan käsille, on se ensiksi kutistettava silittämällä märän kankaan lävitse nurjalta puolelta. Se pannaan sitten kaksinkerroin pituussuuntaan, nurja puoli päälle. Kaavat asetellaan kankaalle kuvan osoittamalla tavalla. Jos kankaassa on tuntuva nukka, on katsottava, että se »juoksee» alaspäin. Leikataan runsain saumanvaroin.

Takin kokoamisen voimme aloittaa selkäkappaleesta.

Harsitaan vastalaskokset ja ylöspäin kulkevat selkäsaumat. Silitetään laskos ja sauma auki. Etukappaleessa harsimme ja silitämme ensiksi rintalaskokset. Yhdistetään olka- ja sivusaumat harsimalla.

Sovitellaan katsoen samalla, onko tasku oikealla paikalla, ja määrätään myöskin napinläpien paikat.

Sovituksen jälkeen ommellaan kaikki saumat. Vastalaskoksen yläreuna kiinnitetään näkymättömin pistoin päällisen sisäpuolelle. Etukäänteen kaavalla leikataan väliliina, joka kiinnitetään etukappaleen nurjalle puolelle aitapistoin, myöskin näkymättömästi. Sen jälkeen tehdään napinlävet. Etukäänteet ommellaan nyt alkaen pääntien keskikohdasta. Käännetään ja silitetään hyvin.

Ommellaan taskunkannet. Niiden päälle harsitaan samanmuotoinen, mutta pienempi samettipala, joka käsin pujotellaan kiinni. Taskut valmistetaan. Kaulukseen leikataan sisuste ja väliliina. Ommellaan ja silitetään. Päälle ommellaan sametti samoin kuin taskuissa. Kaulus kiinnitetään takkiin. Hihansaumat yhdistetään ja sisäänotot olkapäällä ommellaan ja silitetään auki.

Hihat pannaan paikoilleen siten, että takaapäin toinen sisäänotto tulee olkasaumaa vastaan. Hihojen kiinniompelemisen jälkeen mitataan takin ja hihojen mitta sopivaksi ja ommellaan ne aitapistoin.

Nyt silitetään koko takki huolellisesti.

Sisustekangas leikataan kaavojen mukaan jättäen vastalaskokset selästä pois. Ommellessa asetetaan takin ja sisusteen saumat kohdakkain.

Eeva Hytönen.

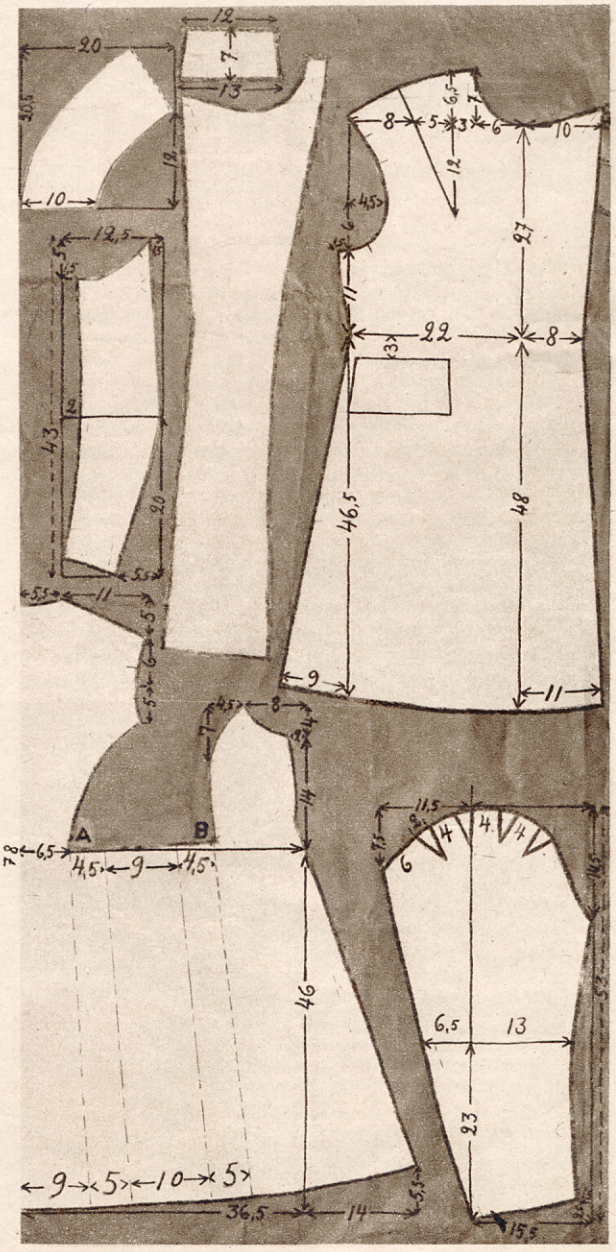

Kiitokset, jotka kehoittavat

Joululähetysten jälkisatoa.

Vaikkakin Omin Käsin-lehden edellisessä numerossa kerroimme, mitä kummikerhojen joululähetysten aiheuttamissa kiitoskirjeissä sanotaan, emme malta olla lainaamatta niistä otteita vielä tähän — kiitokseksi lahjojen antajille ja kaikille lukijoillemme kehoitukseksi liittyä kanssamme yhteistyöhön vaatettamaan oman kansamme vähäosaisia lapsia.

Jakajamme itäisessä salopitäjässä kirjoittaa: »En voi tässä kylliksi kuvata sitä kiitollisuutta, mitä kaikki lahjojenne vastaanottajat ovat minulle ilmaisseet. Useimmat ovat kyynelsilmin toivottaneet Teille minun kauttani Jumalan siunausta ja varmasti nämä maalliset lahjat tänä jouluna ovat monen kovettuneen sydämen pehmentäneet ja avanneet myös ymmärtämään Jumalan suuren joululahjan arvon. Lahjanne ovat saaneet kipeän pakotuksen parannetuksi ja lievennetyksi monen äidin sydämestä, kun viluiset, surulliset lapset ovat iloinneet lämpimistä vaatteista ja suloisista leikkikaluista ja joulukynttilöistä, joita vanhempien olisi ollut mahdoton saada ilman Teitä.»

Syksyllä kerroimme lähellä itärajaa olevasta kodista, jonka isältä oli kuollion takia leikattu molemmat jalat vartaloa myöten. Tämän kodin äiti kiittää: »— — — Tunnen, ettemme olisi ansainneet niin suurta armoa, jota Jumala on meille hyvien ihmisten kautta antanut. Kärsimykset ja koettelemukset ovat sen armon rinnalla vähäpätöiset.»

Pohjois-karjalainen ahkera ja kotinsa puhtaana pitävä rintamamiehen vaimo kiittää mm.: »— — — Minulle olivat ne ruokatarpeet ihan ennätys, ja se 20 mk. Minä saan viikkokauden yöt uhrata villakilon kehräämiseen, josta saan vain kaksikymmentä markkaa, ja tämän sain aivan ilman.»

Kainuusta kahdeksan lapsen äiti kiittää reippaasti mm.: »Lapset on sinisilmäisiä punaposkisia. Nyt kun on hyvät vaatteet, niin ovat ulkona mäkeä laskemassa. Usein, kun lähtevät mäkeen, aikovat mennä Helsinkiin kiittämään kummitätejä ja näyttämään itseään.»

Erään pohjalaisen sahantyömiehen kotona on kymmenen lasta, vanhin 17-vuotias, nuorin 2 kk. Palkkaa hänellä on n. 40 mk päivässä, mutta yhtiön töiden seisauksen aikana hän ansaitsee kunnan varatöissä vanhimman poikansa kanssa yhteensä 30 mk päivässä. Ei ole omaa asuntoa eikä lehmää. Hänen kirjeestään lainaamme: »Sydämelliset kiitokset arvokkaasta, odottamattomasta lahjalähetyksestänne, jonka saimme vastaanottaa. Emme todellakaan tahtoneet voida uskoa todeksi, että vielä on niin hyviä ihmisiä, jotka muistavat meitäkin, elämän varjopuolen asujia, näin suurella lahjoituksella. Lahjanne toi todellista jouluiloa ei ainoastaan aineellisen arvonsa, vaan vielä enemmän sen selittämättömän hyvän-olon tunteen kautta, joka valtaa köyhät monenlaisien huolien ja kiusauksien väsyttämät vanhemmat, saimme aivankuin uutta uskoa voittaa elämän monet vaikeudet, mieli paljon iloisempana jaksaa taas uurastaa eteenpäin kohti parempaa — ja ehkä onnellisempaa tulevaisuutta.

Onhan se elämä monesti ollut vaikeaa varsinkin työttömänä aikana, vaan aina on elämä eteenpäin mennyt, vaikka monasti katkeruuskin mielen tahtoo voittaa, siksipä onkin Teidän ihmisystävällinen toimintanne varmaankin saava Korkeimman siunauksen runsain mitoin osakseen, tuskin arvannette, miten suuriarvoisiksi toimintanne ja lahjanne niiden saajien, todellisen puutteen kanssa taistelevien työläisperheiden keskuudessa arvostellaan.

Vieläkin onnea ja Jumalan siunausta Teille ja siunausrikasta jatkoa työllenne.»

Kummikerhojen jäsenet ovat suurenmoisia

— muuta ei voi sanoa, kun toteaa heidän edelleen ahkerasti työskentelevän ja lähettävän, runsaiden joululähetysten lisäksi, jatkuvasti vaatelahjojaan. Olemme saaneet joulun jälkeenkin vaatettaa monien lapsirikkaiden ja sairauden ja puutteen alla kamppailevien kotien lapsia lämpimiin talvivaatteisiin. Joulun alla ja jälkeen lahjoitettiin kummikerholle paljon rahavaroja ja niillä olemme edelleen teettäneet alusvaatteita flanellista, lämpimiä mekkoja ja poikien pukuja, talvitakkeja ja kunnollisia jalkineita. Helmikuussa lahjoitettiin lehmä erään monilapsisen karjalaisen kodin viidelle nuorimmalle ja taas neuvotellaan uusista lehmän ostoista.

Kotilieden Kummikerho on ensimmäisenä toimintavuotenaan kasvanut niin paljon, että se on ylittänyt rohkeimmatkin toiveet. Ilmoittautuneiden kummikerhojen luku on yli neljän sadan ja sadat yksityiset lahjoittajat ovat raha-antimillaan työtämme tukeneet.

Oik.: Canadan Timminsin kummikerhon jäseniä. Uudessa kotimaassaankin he ovat ilahduttavasti säilyttäneet suomalaisen muotonsa. Tämä elinvoimainen kummikerho on lahjoittanut kauttamme kotimaansa köyhien lasten hyväksi lähes kymmenen tuhatta markkaa (joilla on ostettu mm. kaksi lahjolehmää) ja viisi lähetystä reiluja vaatteita. Rakkaus synnymmaahan on näin saanut milä kauneimman ilmenemismuodon.

Suuri ja tuottelias pääkaupunkilainen kummikerho koolla. Isossa nojatuolissa istuu professorinrouva Karin Renqvist, hänestä oikealle piirissä: rouvat Karin Reenpää, Aino Soini, Aune Bergholm, Maija Hintikka, Asta Brofeldt, Anna-Liisa Reenpää, Kirsti Ruutu, Saga Reenpää, Katri Saxén, Karin Reenpää, Mertsi Reenpää, Militza v. Freymann, Irja Leisten.

Vaatetettavien lapsien luettelot lisääntyvät.

Yhä edelleen meille saapuu paljon pyyntökirjeitä sekä yksityisiltä että jakajilta. Jakajamme lähettävät meille luetteloita avun tarpeessa olevista kodeista ja selostavat lyhyesti kotien oloja. Seuraavassa muutamia poimintoja niistä:

Pohjois-Kainuusta terveyssisar kertoo kotikäynneiltään: »Äidin ympärillä häärii neljä pienokaista, joista nuorimmat (kaksoset) ovat $1\frac{1}{2}$ vuoden ikäisiä. Kaikkiaan on äidillä 11 lasta ja pian odotetaan lisää. Pirtti on tosin aika tilava, mutta kovin hatara ja kylmä. Lehtiä on liimattu seinille, mutta monin paikoin ne rapisevat rikki tuulen voimasta, joka parast'aikaa nytkin puhaltaa aika rajusti, tupruttaen lunta sisälle rikkinäisistä ikkunanruuduista. Useimmat lapsista ovat avojaloin varpaat punaisina. Kun kyselen: »Kuinka te tässä tarkenette, kun minun jalkojani alkaa paleltaa tässä hetkisen istuessani», vastaa äiti: »Tuonnehan ne täytyy uunin päälle nostaa aina tämän tästä lämmittelemään ja siellähän sitä on suurimmilla pakkasilla pysytty sulana.» Katselen ympärilleni, että näkyykö sänkyjä. Yksi sentapainen on olemassa, vaan eihän siihen mahdu läheskään kaikki. Tuntuu aivan hirveältä, että noin äärettömän kylmällä ja vetoisella lattialla täytyy nukkua ja vielä kovin puutteellisissa vuodevaatteissa.»

Lapin läänistä kunnankätilön 54 perhettä käsittävästä luettelosta:

»Työmies E. M. Elossa: kahdeksan lasta, 1—13 -vuotiaita. Ei ole omaa kotia. Asuvat sydänmaalla, 22 kilometrin jalkamatkan takana. Asunto oli todella kurja. Matka sinne on melkein kokonaan vetisiä soita. Säälittävää oli nähdä lapset yölevolla paljaalla lattialla heikoissa pukimissa. Äiti itse myös oli lattialla säkkien päällä vailla vaatteita ja hoitoa, pienokaisella oli valtion kapalovaatteet. Paitsi isällä ei perheessä muilla ollut kuin yhdet kengät ja pienimmällä sukat.

L. S. asuu 45 kilometrin päässä kirkolta ja elävät suuressa puutteessa. Lapsia 11, joista osa vanhempia. Käydessäni tässä kodissa näin lapset melkein alastomina ja äidillä oli yllään sellainen leninki, että siitä ei voinut sanoa, mistä kankaasta se oli, koska se oli niin paikattu. Pulavuosina olivat tämän kodin lapset puetut manillasäkistä tehtyihin vaatteisiin.

E. V. Perheen äiti synnyttänyt 24 lasta ja kuoli viimeiseen synnytykseen. Olin hoitamassa, mutta apu ehti pitkän matkan takia liian myöhään. Perhe oli niin köyhä, ettei ollut paitaa pukea ruumiin ylle. Pieniä lapsia neljä.

A. K. Hermostoltaan sairas. Sairaalloinen äiti odottaa kymmenettä lastaan. Vanhin on 17-vuotias. Lisäksi on ollut yhdet kolmoset, jotka kaikki ovat kuolleet. Perheen äidin oli itse täytynyt tehdä kolmosille arkut, sillä isä oli kaukana tukkitöissä. Asuntona heillä oli kylmä ja huono tölli 55 kilometrin takana kirkolta.»

Upseerin rouva itäisestä rajapitäjästä kertoo: »Ennen joulua kävin itse koululla viemässä lapsille ompeluseuramme vaatelahjan. Näin omin silmin, miten surkeannäköisiä lapset järjestään olivat. Niin viluisia ja nälkiintyneitä ja kitukasvuisia. Moni oli ohuessa kretonkimekon pahasessa. Useilla ei ollut ensinkään päällysvaatteita. Ja pakkasta oli 20 °. Moni oli poissa koulusta pakkasen vuoksi, — ei ollut lämmintä päälle panna, ei kunnollisia kenkiä jalkoihin. — — — Ompeluseuramme anti oli vähäistä, mutta siitä huolimatta saajien ilo oli suuri. En unohda koskaan käyntiäni enkä niiden lasten katseita. Kirjoititte, että Kummikerho lähettää vaateavustuksensa vain alle kouluikäisille. Tässä tapauksessa on kyllä aivan välttämätöntä ottaa huomioon myöskin ainakin kaikki alakoulua käyvät lapset. Tämä kunta on köyhä eikä opettajan kertoman mukaan ole koskaan, ainakaan ei hänen koululleen, antanut lapsille vaatetta, joskus jollekin kenkäparin. Niinpä hän kertoi, että lapset käyvät vuoropäivinä koulussa, koska on vain yhdet kengät, joita sitten vuorotellen pidetään. Lapset olivat ikäisikseen hämmästyttävän pienikokoisia.»

Ryhtykää vaatettamaan alastomia lapsia!

Hyvät lukijamme, Te, joiden osalle, vaikeuksistakin huolimatta, on annettu niin paljon tämän maailman hyvyyttä, onhan sydäntänne liikuttanut edellä luettelemiemme lasten alakuloinen lapsuus? Älkää jääkö vain säälimään heitä, vaan sydämenne äänen pakoittamina ryhtykää työhön heidän hyväkseen. Valmistakaa heille vaatteita, näin auttaen heitä alastomuudesta, josta eivät mitenkään voi päästä hyvien lähimmäisten auttamatta. Ilmoittautukaa joko yksin tai samanmielisten ystävienne kanssa kerhona jäseniksi Kotilieden Kummikerhoon, joka toimittaa lahjanne perille suurimpaan puutteeseen. Lähetämme Teille lasten vaatteiden leikkaamista helpoittavia kaavalehtiä ja annamme Teille tietoja suositelluista, puutteessa olevista kodeista, jos haluatte vaatettaa nimettyjä lapsia. Jokaiselle vähintään viisi jäsentä käsittävälle kummikerholle Kotiliesi ilmoittauduttaessa lahjoittaa kirjan ääneen luettavaksi kerhoilloissa. Ilmoittautukaa joko kirjeellisesti tai ilmoittautumiskaavakkeella, jonka löydätte mm. Omin Käsin-lehden edellisen numeron takakannesta.

W. S. O. Y:n syväpainossa
Porvoossa 1939.

614

Pika

Pikapalvelu-osas
on järjestetty ma
tilauskirjeeseen ma
sen saavuttua meille lähetämme ristisiteenä tilaamanne työn. Näin se saapuu teille parissa päivässä, juuri kun innostus on korkeimmillaan.

Pikapalvelun töiden mainittuihin hintoihin sisältyvät siis postimaksut. Työt toimitetaan näihin hintoihin kuitenkin vain, jos maksu seuraa tilausta. Muussa tapauksessa lisätään hintaan postikulut.

Tilauskirjeen vasempaan alakulmaan pyydämme merkitsemään sanan: Pikapalvelu. Tilausosoite on Kotilieden Aitta, Bulevardi 12.

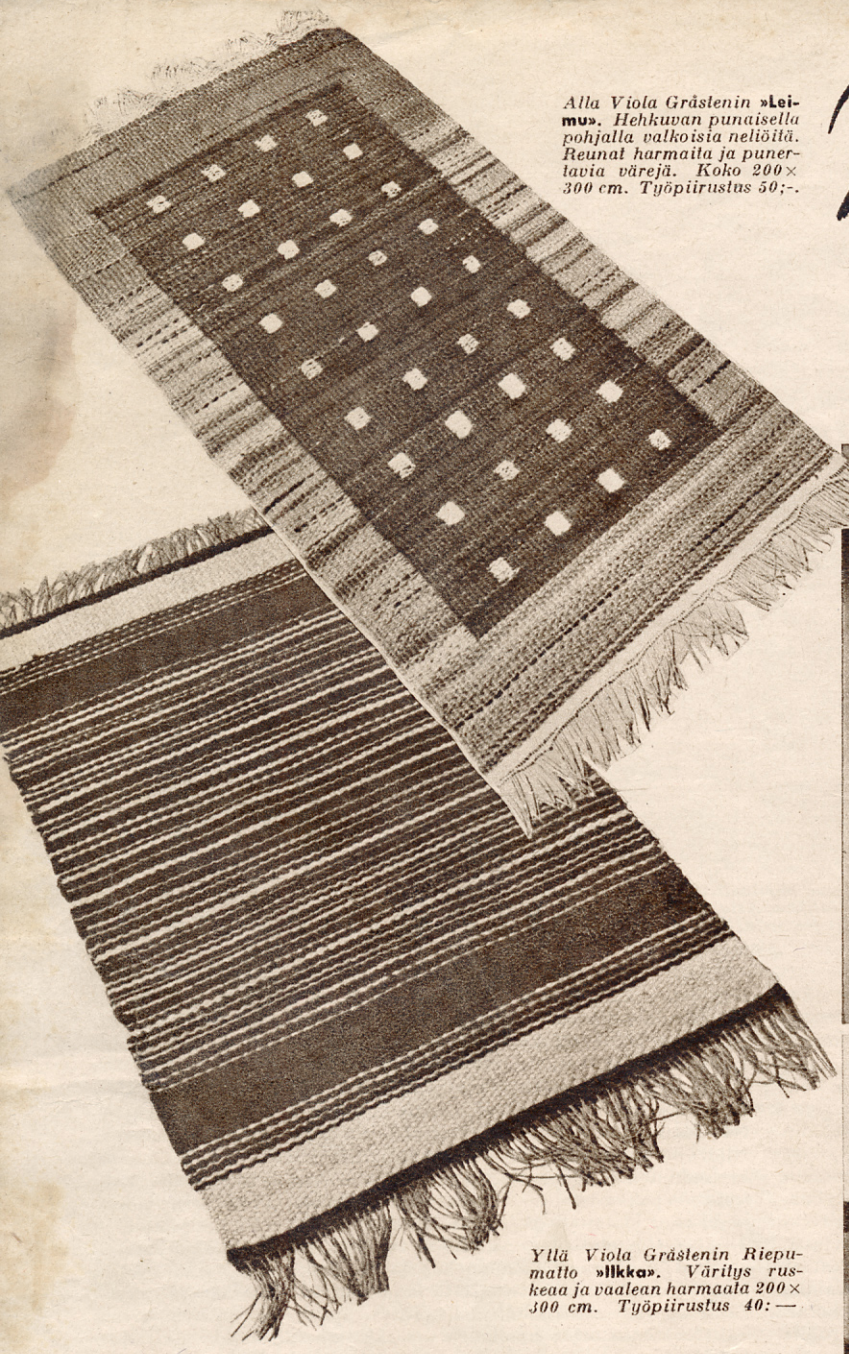

Alla Viola Gråstenin **»Leimu»**. *Hehkuvan punaisella pohjalla valkoisia neliöitä. Reunat harmailta ja punertavia värejä. Koko 200× 300 cm. Työpiirustus 50;-.*

Yllä Viola Gråstenin Riepumatto **»Ilkka»**. *Värilys ruskeaa ja vaalean harmaala 200× 300 cm. Työpiirustus 40: —*

Pusero **»Heli»**. *Kaunis, koristeellinen neulotun puseron malli. Valittavina väril: punertava, vaal. vihreä, vaal. sininen ja harmaa. Työohje 15: —. Langat ja työohje 60: —.*

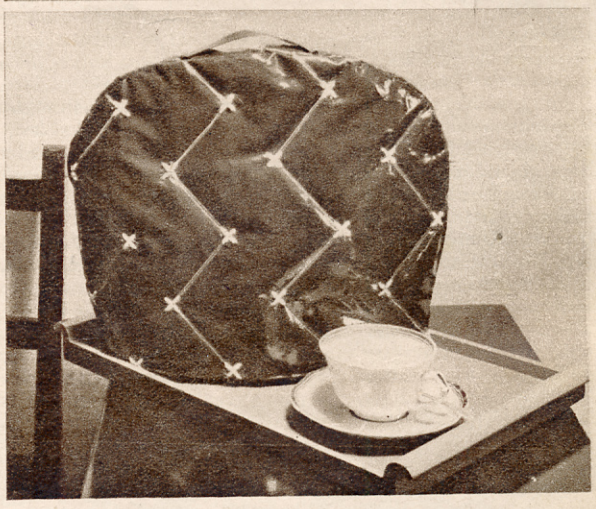

Elina Sadeniemi: Teemyssy **»Ceylon»**. *Tummansininen vahakankainen teekannujen myssy. Ennen sisustamista on myssyä hiukan pehmustettu pumpulilla sisäpuolelta ja se kiinnitetty aaltoviivalikkauksella, joka samalla on koristeena, vahakankaaseen. Tikkauksen päälle on ommeltu villalangalla valkoisia ja sinisiä lähtiä. Aloiteltuna lankoineen 30: —.*

Omin Käsin -lehdellekin

siistit, käytännölliset ja huokeat

SÄILYTYSKANNET

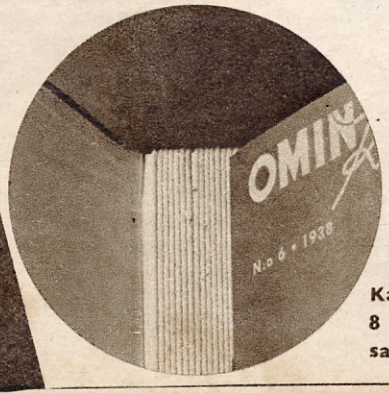

Käsityölehtemme numerot saattavat irrallisina helposti joutua hukkaan. Nyt valmistuneisiin kansiin liittyy näppärä kiinnitysmenetelmä (kuva vieressä). Sitä mukaa kuin lehden numeroita ilmestyy, voidaan ne ilman liimaa ja muita apuneuvoja pujottaa kansiin, joissa ne säilyvät kuin konsanaan kirjassa. Yksiin kansiin mahtuu kolme vuosikertaa Omin Käsin-lehteä.

Kannet maksavat konttorista noudettaessa 8 markkaa. Rahan seuratessa tilausta maksavat kannet lähetyskuluineen 10 markkaa.

KOTILIEDEN KONTTORI,
Helsinki, Heikink. 3

Tilaan täten »Omin Käsin»-lehden **Säilytyskannet** lähetettäväksi rahtivapaasti allaolevalla osoitteella.
Hinta mk. 10:— seuraa postimerkkeinä.

Nimi: .....

Osoite: .....